

Jeugdtoerisme en ruimtelijke ordening
Logboek voor keuringen
Beheer van kalenders
Jeugdtoerisme in de media
Heibrand, huis in de kijker

Afgiftekantoor:
9820 Merelbeke Centrum
nr. P2A6224
VU + afzendadres:
Joris Breugelmans
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

BELGIË - BELGIQUE
P.B.

Merelbeke 1
3/2392

duurzaamheid

HUIS WERK

MAGAZINE OVER JEUGDTOERISME

driemaandelijks magazine · jaargang 6 · nummer 23
juli – augustus – september 2011

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Dossier BEPLANTING

INHOUDSTAFEL

- 2 Editoriaal
- 3 Dossier BEPLANTING
- 4 Mogelijke toepassingen
- 5 Welke planten kiezen?
- 7 Uitbaters en groepen aan het woord
- 8 Onderhoud
- 10 Uitbater-tuinaannemer aan het woord
- 12 Beplantingen en de wet
- 13 Jeugdtoerisme en ruimtelijke ordening
- 14 Huis in de kijker
- 16 Vraag het aan... CJT Ondersteuning
- 17 Jeugdtoerisme in de media
- 18 Nieuwsflash
- 19 Vooruitblik HuisWerk 24
- 20 Agenda

Centrum voor Jeugdtoerisme™

CJT Ondersteuning maakt deel uit van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT), net zoals CJT Boekingscentrale en CJT Verblijfcentra. Met deze drie actiedomeinen wil CJT gepaste verblijfsmogelijkheden aanbieden aan jeugd in groepsverband.

Particulieren of verenigingen die een gebouw of terrein verhuren of willen verhuren aan jeugdgroepen, kunnen bij CJT Ondersteuning terecht. Zij krijgen **advies, vorming en begeleiding** omtrent erkenning, subsidies en alles wat komt kijken bij het uitbaten van een jeugdverblijf. CJT Ondersteuning verspreidt **informatie** via het tijdschrift HuisWerk en de website www.cjt.be. De website www.jeugdverblijven.be bevat ongeveer 600 jeugdverblijfcentra en wordt onderhouden door CJT. Daarnaast verdedigt CJT Ondersteuning de **belangen van de sector** bij de overheid en andere instanties. Dit gebeurt door vertegenwoordigingswerk bij o.a. Toerisme Vlaanderen, de Afdeling Jeugd en de provincies.

EDITORIAAL

Sinds enkele weken loopt de campagne "respect op kamp" van Steunpunt Jeugd. Op de website www.respectopkamp.be vind je niet alleen de nodige achtergrondinformatie, maar ook drie leuke promotiefilmpjes opgenomen met acteur Herwig Ilegems. Bij het grote publiek is hij vooral bekend als de buurman uit de serie 'Van vlees en bloed'.

In de campagne worden jeugdgroepen opgeroepen om respect te hebben voor de omgeving waarin ze een aantal dagen verblijven. De muziekinstallaties hoeven geen 16 uur per dag luide muziek te produceren. Bedoeling is dat nadien nog andere groepen op kamp kunnen gaan in een goede verstandhouding met de burens. Jeugdgroepen krijgen de kans om postkaarten uit te delen aan de burens, waarin ze hen bedanken voor de gastvrijheid en beloven rekening te houden met de omgeving en de burens.

Vlaams minister van jeugd Pascal Smet lanceerde de campagne op 4 juli in kamphuis De Populier in Zottegem (zie ook pagina 17). Toeval of niet, maar die dag werd CJT drie maal gecontacteerd door burens met

"Jeugdgroepen danken de burens van de kampplaats voor de gastvrijheid."

klachten. Sommige terecht, andere minder. Als burens het geluid van spelende kinderen niet meer kunnen verdragen, is er immers ook iets grondig fout. In dat verband zien we gelukkig dat politici zinvolle uitspraken doen. Zo werd op 6 april in het Vlaams parlement een resolutie gestemd die oproept tot verdraagzaamheid voor spelende kinderen. Ook dat is een kwestie van respect voor de jongsten in onze samenleving. Of zoals minister Smet het uitdrukte: "Je moet wel ongelukkig zijn, als je spelende kinderen hun geluk wil ontnemen". We duimen dan ook voor een zomer met veel wederzijds respect, eventueel na een geslaagde bemiddelingspoging van de uitbater.

In dit HuisWerknummer staan planten en bomen centraal. Ze krijgen uitgebreid aandacht in ons tien pagina's tellend dossier. Daarnaast staan we stil bij de laatste initiatieven rond ruimtelijke ordening. In de vaste rubrieken brengen we een bezoekje aan Heibrand in Westmalle en zorgen we er voor dat je mee bent met de recentste evoluties die van belang zijn voor onze sector.

Veel leesplezier!

Frederik Vercammen

COLOFON

VASTE MEDEWERKERS

Luc De Coninck
Maarten Dekoninck
Peter Landsheere
Anne Marie Laureys
Erwin Stessens
Piet Termont
Frederik Vercammen
Dora Wagemans

WERKTEN NOG MEE AAN DIT NUMMER

Karel De Decker
Mia Lammens
Inge Leenders
Hans Martens
Valerie Mortier
Pieter Vandevoorde

VORMGEVING

IO - Els De Pauw

COVERFOTO

Heibrand

DRUK

Nevelland, Nevele

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Joris Breugelmans
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

REDACTIEADRES

Bergstraat 16
9820 Merelbeke

Tel.: 09/210.57.75
Fax: 09/210.57.80
E-mail: huiswerk@cjt.be

HuisWerk is een publicatie van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw, met steun van de Vlaamse overheid.

Vlaamse overheid

HuisWerk werd gedrukt op gerecycleerd chloorvrij papier.

DOSSIER BEPLANTING

Over planten en bomen rondom het jeugdverblijf

Avontuurlijke speelruimte is essentieel voor jeugdgroepen op meerdaags verblijf. Hoe je de speelruimte uitdagend maakt, kon je lezen in HuisWerk 17. Een belangrijke eigenschap is alvast de aanwezigheid van bomen, struiken en planten omdat die aanleiding geven tot spelen.

Dit dossier wil verder inzoomen op die groene elementen die geschikt zijn voor een jeugdtoeristisch verblijf. Uiteraard ligt de focus daarbij op de meerwaarde voor kinderen en jongeren, maar ook andere aspecten worden van naderbij bekeken. Hoe onderhoudsvriendelijk zijn planten, kan alles zomaar aangeplant worden, welke planten zijn het best geschikt voor een jeugdtoeristisch verblijf en zijn alle planten wel even veilig voor kinderen en jongeren?

Zoals steeds worden enkele handvaten aangereikt waarmee je zelf aan de slag kan. Je vindt ook links naar interessante websites, handige publicaties en getuigenissen.

Mogelijke toepassingen voor planten

Beplanting kan verschillende functies vervullen. We zetten ze even op een rijtje.

DOMEIN OPDELEN EN AFSLUITEN

Een geschoren of ongeschoren haag, ook wel houtkant genoemd, wordt vaak gebruikt om het domein af te bakenen. Op die manier worden kinderen beschermd tegen een diepe gracht of een gevaarlijke weg, of wordt de privacy van omwonenden gewaarborgd. Heel wat planten zijn geschikt als afsluiting, toch zijn er twee eigenschappen die hier extra aandacht verdienen. Planten die het ganze jaar groen blijven, garanderen een volledige privacy, ook in de winter. Doornachtige planten zijn een extra ontmoediging voor kinderen die de omheining toch willen negeren.

Hou bij de opdeling van het domein ook rekening met de looproutes van de groepen. Die looproutes onderbreken met beplanting heeft weinig zin omdat door het intense gebruik ervan de planten onvoldoende groeikansen krijgen. Enkel een voldoende hoge en stevige omheining met een deftig alternatieve route kan soelaas brengen.

CAMOUFLAGE

Planten verbergen op een mooie manier storende elementen op het domein zoals een fietsenberging of de verzamelplaats van afval. Ook gebouwen zoals het sanitair blok of het jeugdverblijf zelf kunnen perfect achter planten verdwijnen.

In veel gevallen volstaat een gewone aanplanting, maar misschien kan gekozen worden voor de speciale techniek van gevelbegroening. Informatie hierover vind je in een gids van Afdeling Natuur en Bos. Deze gids kan je downloaden via www.cjt.be/ondersteuning/speelruimte.

BESCHERMING

Bomen en struiken die uitgroeien tot een voldoende gesloten volume, bieden een goede bescherming tegen wind. Die bescherming is beter dan die van een even hoge muur omdat de bomen en struiken de wind als het ware absorberen, terwijl de wind na de muur opnieuw de vrije loop krijgt. Op zonnige dagen bieden dezelfde bomen en struiken dan weer bescherming door hun schaduw en op regenachtige dagen kan er tijdelijk

Zelfs een omgevallen boom kan een speeltoestel worden.

onder geschuild worden. Tot slot helpt een voldoende brede en hoge buffer van bomen en struiken ook geluidshinder in beperkte mate te reduceren.

SPEL

Wissel gesloten beplanting en open ruimte af. Gesloten beplanting nodigt kinderen uit tot het bouwen van kampen, sluipspelen of verstoppertje. Open ruimte maakt groep-, sport- en andere loopspelen mogelijk. Kies ook voor bomen geschikt om in te klimmen zoals de wilg of de es.

EDUCATIE

Een gevarieerd aanbod aan planten heeft een belangrijke educatieve waarde en is een must voor jeugdtoeristische verblijven die op regelmatige tijdstippen groepen met interesse voor de natuur ontvangen. Wie wil, kan daar nog een educatief pakket aan koppelen, eventueel in combinatie met een gidsbeurt door een natuurgids.

Welke planten kiezen?

DE BODEM

De plantenkeuze wordt door veel factoren bepaald maar de belangrijkste factor is ongetwijfeld dat de planten kunnen overleven op je domein. Grondsoort, bodemvochtigheid, zuurtegraad en lichtinval spelen daarbij een belangrijke rol. Omdat de omstandigheden van plaats tot plaats verschillen, is het aangewezen zelf informatie in te winnen. Informatie over de bodem is terug te vinden via de bodemkaart van Geo-Vlaanderen (website <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart/>). Welke planten goed floreren in een bepaalde ondergrond, vind je terug in diverse plantengidsen of op het internet. Zo beschikt www.velt.be over een gemakkelijke plantenzieker. Ook in de handel kan je voor advies terecht.

TE MIJDEN: GIFTIGE EN PIJNLIJKE PLANTEN

Giftige en pijnlijke planten verdienen de nodige aandacht. Dit blijkt ook uit cijfers van het antigifcentrum dat in 2009 meer dan 2 000 keer werd geconsulteerd voor intoxicatie met een plant (en dan nog hoofdzakelijk bij jonge kinderen). Gelukkig hebben niet alle intoxicaties ernstige gevolgen. Het antigifcentrum definieert onder intoxicaties ook onaangename en pijnlijke contacten met planten. Het antigifcentrum kan je elke dag 24u op 24u bereiken op 070/245.245.

Giftige of pijnlijke planten kunnen voor het slachtoffer een domper op het verblijf zetten. Giftige planten – in het bijzonder planten met giftige vruchten – komen daarom best niet voor rondom een jeugdtoeristisch verblijf. Hetzelfde geldt voor pijnlijke planten rondom intensief gebruikte speelruimtes.

Inname van planten, vooral van bessen, komt hoofdzakelijk voor bij kinderen tot vijf jaar. Planten die absoluut te

mijden zijn, ook voor oudere kinderen, zijn de reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) en de wijnruit (*Ruta Graveolens*). Als kinderen en jongeren in aanraking komen met het sap van die planten, wordt de huid overgevoelig voor zonlicht (fotosensibilisatie). Blootstelling aan de zon kan dan achteraf ernstige brandwonden veroorzaken.

In de brochure 'Giftige of verdachte planten' van het antigifcentrum staat een namenlijst van planten die giftig zijn bij inname of irriterend zijn voor de huid en slijmvliezen. Staan er ongekende planten rondom het jeugdverblijf en wil je de gevaren ervan inschatten, dan kan je terecht op de website van de nationale plantentuin van België. Daar staan de giftige en gevaarlijke planten opgelijst met een foto. Een link naar de giftige en gevaarlijke planten vind je via www.cjt.be/ondersteuning/speelruimte of in het boek 'Planten, een andere kijk'. Ook in het handboek over de veiligheid van speelruimtes (zie www.cjt.be/ondersteuning/speeltoestellen) vind je een lijst van te mijden planten. Paddenstoelen komen daarin niet voor. Een lijst van giftige paddenstoelen staat wel vermeld op de website van het antigifcentrum (www.poissoncentre.be).

LEKKERE SOORTEN

Eetbaar groen verhoogt de natuurbeleving. Zo kan je kiezen voor fruitbomen (appel, peer ...) of voor struiken zoals vlier, framboos, braambes en bosbes. Een andere mogelijkheid zijn bomen en struiken die noten voortbrengen. Voorbeelden hiervan zijn de tamme kastanje, hazelnoot, beukenoot of walnoot.

Ook de druivelaar zorgt voor lekkere vruchten.

Het sap van de berenklauw kan leiden tot ernstige brandwonden.

PLANTEN LOKKEN DIEREN

Waar planten staan, voelen dieren zich thuis. Vooral omdat de planten vaak voedselbron voor de dieren zijn. Wil je een paradijs met vogels, vlinders, lieveheersbeestjes, egels, vleermuizen, kevers, slakken ... dan vind je via de website van Natuurpunt (www.natuurpunt.be) terug welke planten die dieren verkiezen.

"Beplanting op een jeugdverblijf kan best tegen een stootje."

De keerzijde van de medaille is dat bepaalde planten ook dieren aantrekken die rond een jeugdtoeristisch verblijf minder of helemaal niet welkom zijn. Een voorbeeld is de eikenprocessierups. De haartjes van die rups zorgen bij wie ermee in aanraking komt voor huiduitslag, zwellingen, rode ogen en jeuk. Zoals zijn naam laat vermoeden, zit de rups vooral op de zonnige zuidkant van eiken, in het bijzonder op de zomereik. Een ander te mijden dier is de wesp. Wespen leven van nectar, stuifmeel, plantensap, vruchtvlees en sap van rijpe vruchten. Wie fruitbomen plaatst, verwijdert daarom best het gevallen fruit. Meer informatie over de gezondheids-

risico's en de maatregelen die je kan nemen tegen ongewenste dieren vind je via het Agentschap Zorg en Gezondheid (link via www.cjt.be/ondersteuning/groen). Ook in HuisWerk 3 vind je de nodige info.

GROENBLIJVERS

Leuke planten, vooral voor de winterdagen, zijn groenblijvers zoals hulst, taxus of laurier. Omdat ze hun bladeren niet verliezen, blijven ze hun speelwaarde voor verstoppertje en hun schermfunctie tegen voornamelijk wind en regen behouden. Ook de privacy blijft zo bewaard.

STERKE PLANTEN

Tijdens het spel krijgen de planten veel te verduren. Daarom moeten planten zeker in de beginfase de nodige groeikansen krijgen. Een deel van de nieuwe aanplanting afschermen van de publieke ruimte kan aangewezen zijn. Ook eenmaal volgroeid moeten de planten tegen een stootje kunnen. Welke bomen zijn geschikt om in te klimmen, welke struiken kunnen zonder veel erg een tak verliezen tijdens een spel en over welke planten mag gelopen worden? In de regel zijn planten die snel en goed groeien, het minst kwetsbaar. Enkele voorbeelden zijn wilgen, populieren en abelen.

Nieuwe scheuten verschijnen op geplooid vlier.

De haartjes van de eikenprocessierups hebben onaangename gevolgen.

De hulst blijft het hele jaar groen.

Een afgekraakte lijsterbes blijft in leven.

Uitbaters aan het woord

ELS BASTIAANSEN DE SCHALMEI - RIJKEVORSEL

We hebben verschillende soorten bomen en struiken die mooie bloemen geven en vogels aantrekken. De planten mogen vrijuit groeien, snoeien doen we niet.

Waar kinderen beter niet komen - bijvoorbeeld de slootkant - laten we netels groeien en staat er meidoorn, een mooie plant met stekels. De stekels werken preventief, ongevallen zullen niet snel gebeuren. Bovendien zijn de stekels niet van die aard dat ze bij kinderen ernstige letsels zouden veroorzaken.

Op het domein staan nog een treurwilg, ideaal voor de schaduw, en een scheve notenboom waar jongeren naar believen in kunnen spelen. Verder is er een weiland dat op regelmatige basis wordt gemaaid, maar waar plaats is voor klaver, madeliefjes, paardenbloem enz. Brandnetels en giftige planten zoals vingerhoedskruid en karmoezijnbes worden wel bestreden.

ANN RUMMENS DE WITTE HOEVE - SCHERPENHEUVEL-ZICHEM

Een mooie plantentuin aanleggen is ten dode opgeschreven. Groepen vragen vooral een groot speelveld dat tegen een stootje kan en naald- of loofbomen als beschutting tijdens de warme zomerdagen.

Qua onderhoud vraagt het regelmatig maaien van het sportgras de nodige tijd. Dit is noodzakelijk om teken geen kans te geven, Om planten die giftig of kwetsend zijn zoals berenklaauw of distels te bestrijden, gebruik ik jaarlijks, buiten de bivakperiode, doeltreffende sproeistoffen.

Groep aan het woord

DORIEN PELCKMANS JNM

Acht jaar ben ik lid van JNM (Jeugdbond voor Natuur en Milieu), met in het verleden een engagement als bestuurslid en bondsvoorzitter. Nu begeleid ik als instructor de animator- en hoofdanimatorcursus.

Een animatorcursus staat open voor 15- en 16-jarigen die bestuurslid zijn in hun plaatselijke JNM-afdeling. De laatste cursus vond plaats in kamphuis High Chaparral in Buggenhout en duurde 7 dagen. De inhoud van de cursus is gelijklopend met die van andere jeugdwerkverenigingen, op enkele thema's na. Sessies zoals natuurstudie en milieubescherming vind je enkel bij ons terug.

Om de cursussen om te zetten naar de praktijk, zoeken we locaties met een hoge natuurwaarde. Het is de bedoeling dat de cursisten de natuur met hun zintuigen ervaren. Er moet iets te zien, te ruiken, te horen en te proeven zijn. De cursisten kunnen die ervaringen op hun beurt overbrengen op de leden van hun afdeling.

Onze voorkeur gaat daarom uit naar een jeugdverblijf gelegen nabij een natuurreservaat. Als er een gevarieerd aanbod is van bomen en struiken, is het uiteraard ook goed. Onze verwachtingen? Vooral inheemse soorten met veel bloemen zodat ze bijen en vlinders aantrekken. Er moet dus wat leven in de natuur zitten waarmee we de jongeren kunnen prikkelen. Tot slot zijn planten die eetbare vruchten dragen - bijvoorbeeld fruit - altijd leuk meegenomen.

Onze cursus is volledig uitgewerkt. Een educatief aanbod rond planten hoeft voor ons niet. Is er toch een aanbod, dan zullen we dat uiteraard wel bekijken, misschien halen we er nieuwe ideeën uit.

Onderhoud

Bepanting vergt sowieso het nodige onderhoud en verzorging. Toch kan een goede plantenkeuze de frequentie ervan verlagen.

GROEIEN OF SNOEIEN

Voor velen is snoeien een tijdrovende bezigheid. Hoe kan je het snoeien beperken?

Voorzie eerst en vooral bij de nieuwe aanplanting voldoende ruimte zodat de planten volwaardig kunnen uitgroeien. Dan is snoeien minder of helemaal niet nodig. Nog een voordeel is dat de plantenkeuze groter wordt, omdat ook planten die snoeien minder of zelfs helemaal niet verdragen, dan in aanmerking komen.

Snoeien kan verder beperkt worden door planten te kiezen met de gewenste uiterlijke verschijningsvorm – dan hoef je zelf niet in te grijpen – en/of met een beperkte groeidynamiek. Aanplanten en snoeien vergt wel de nodige kennis. Informeer je goed welke planten en bomen je mag snoeien en op welk tijdstip!

Ongeschoren struiken zorgen voor een omheining.

WORTELS

Het wortelstelsel van bomen of struiken kan sterk verschillen. We onderscheiden diepwortelende en vlakwortelende planten. Diepwortelende bomen en struiken zoals gewone es of zomereik hebben een penwortel en zoeken hun weg naar diepere grondlagen. De wortels van vlakwortelende bomen of struiken zoals kerselaar, beuk of populier groeien meer horizontaal langs de oppervlakte.

Vlakwortelende bomen of struiken veroorzaken soms schade. Denk maar aan een toegangspad vol oneffenheden waardoor

de kans op valpartijen verhoogt of de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers in het gedrang komt. Een boom of struik met vlakke wortels is ook geen optie als je nog andere planten onder de bomen wil. Door de wortelconcurrentie maken die namelijk weinig kans.

Bamboe is een groenblijver, maar de wortels kunnen o.a. tegels beschadigen.

Gewenste planten kunnen op ongewenste plaatsen opduiken, omdat hun wortels ondergronds verder groeien. Sommige bamboesoorten zijn hiervoor gekend. Wie zich vooraf niet goed informeert, kan bij het inperken of verwijderen van die planten veel problemen ondervinden. Omdat de hardnekkigheid van de wortel gekend is, zijn speciale worteldoeken te verkrijgen die het woekeren verhinderen.

ONGEWENSTE PLANTEN

Overall duiken ongewenste planten op: onder bomen en struiken, op braakliggende grond, in het grasveld, op opritten en terrassen, in de nieuwe aanleg. Hoe kan je die planten verwijderen? Het gebruik van chemische onkruidverdelger is misschien wel efficiënt, maar er zijn toch tal van gevaren aan verbonden. Op de website www.zonderisgezonder.be van de Vlaamse Milieumaatschappij staat een tool die je op basis van enkele vragen attent maakt op die gevaren. Blijft wieden dan de enige oplossing? In bepaalde gevallen wel, maar mits een slimme aanpak kan de intensiviteit drastisch verlaagd worden. Een voorbeeld is het gebruik van bodembedekkers. Op dezelfde website vind je nog tal van andere tips.

Bomen met hakhout zijn ideaal voor kampvuur.

HAKHOUT VOOR HET KAMPVUUR

Op locaties waar kampvuur mogelijk is, kan gekozen worden voor bomen of struiken die om de 8 tot 12 jaar tot tegen de grond worden afgezaagd en daarna terug uitlopen. Voorbeelden van hakhout zijn zwarte els, hazelaar, tamme kastanje, gewone haagbeuk, iep, eik ... Een andere mogelijkheid zijn knobomen. Daar gebeurt het afzagen niet tegen de grond, maar wel boven de knob. Een gekend voorbeeld is de wilg. Alternatieven zijn de populier, gewone es, haagbeuk ... Nadeel is wel dat hakhout veel werk vraagt, daarom is het enkel zinvol als je het hout nadien kan gebruiken.

Onkruid kan ook handmatig bestreden worden.

BEMESTEN

Zoals eerder omschreven is een goede bodem essentieel voor de overlevingskansen van planten. Bemesting draagt daartoe bij. Een goede bemesting houdt rekening met de bestaande bodemkwaliteit en de wensen van de planten. Ook een juiste dosering is belangrijk, zowel voor de plant als voor het milieu. Te weinig bemesting remt de groei van de plant, te veel bemesting verbrandt de wortels en heeft negatieve effecten op het milieu.

Meststoffen bestaan in vloeibare, vaste en oplosbare vormen. Verder kan er onderscheid gemaakt worden tussen organische en anorganische meststoffen. Gekend onder de organische meststoffen is dierlijke mest, groenbemesting en compost. Anorganische meststoffen, in de volksmond kunstmest genoemd, zijn organisch van oorsprong, maar worden in een fabriek kunstmatig aangemaakt.

Voor planten maakt het niet uit of er gekozen wordt voor organische of anorganische meststof. In beiden zitten nl. dezelfde belangrijke stoffen waarvan stikstof, fosfor, kalium, magnesium en calcium de belangrijkste zijn. Andere stoffen zijn ijzer, koper, zink, kobalt, jodium en borium. Al die stoffen worden via het water door de plant opgenomen. De hoeveelheid meststof nodig voor een goede bodem staat vermeld op de verpakking. Wie bij de boer stalmest haalt, moet opletten voor verbranding van de wortels. Verse stalmest laat je daarom beter eerst wat verteren.

GRASKEUZE

Elk grasplein bestaat uit een mengsel van diverse grassoorten. Veel voorkomende grassoorten zijn roodzwenkgras, Engels

raaigras, veldbeemd en hardzwenkgras. De samenstelling van het mengsel bepaalt waarvoor het gras het best geschikt is.

Speelgras bevat vooral Engels raaigras en veldbeemd, beiden sterke grassoorten. Engels raaigras kiemt snel, herstelt zich snel en verdraagt het belopen goed. Veldbeemd is dan weer goed bestemd tegen droogte en koude. Sportgras bevat eveneens Engels raaigras en veldbeemd maar in een nog hogere concentratie. Schaduwgras heeft dan weer een hoge concentratie van veldbeemd. Een grasmengsel waarin veel roodzwenkgras zit, is geschikt als siergras. Intensief spelen op een siergazon is niet aan te raden.

"Kies niet automatisch voor speel- en sportgras voor het volledige domein."

Het principe dat snel en goed groeiende planten tegen een stootje kunnen, geldt ook voor de grassoorten. Hierdoor moet veel gemaaid worden, met een grote berg tuinafval als gevolg. Daarom is het niet altijd verstandig alleen te kiezen voor speel- of sportgras rondom het jeugdverblijf. Minder belopen stukken worden misschien beter bezaaid met traag groeiend gras waarin bijvoorbeeld minder Engels raaigras verwerkt zit. Andere alternatieven zijn een bloemenweide of bodembedekkers. Wil je het gras toch behouden, dan kan de afvalberg beheersbaar blijven door minder te bemesten of het gras bij droog weer en op regelmatige basis te mulchmaaien. Een mulchmaaier versnipperd het gras in kleine deeltjes om dit vervolgens terug in het gras te blazen. Op die manier verteert het versnipperde gras gemakkelijk en dient het als grondverbetering. Een bijkomend voordeel is dat je minder moet bemesten. Wel moet mulchmaaien op regelmatige basis en in droge omstandigheden gebeuren.

MOLLEN

Mollen kunnen een mooi speelterrein verpesten. Enkele initiatieven helpen het grasveld ertegen te beschermen. Een arbeidsintensieve manier is het domein rondom voorzien van een verticaal fijnmazig gaas, ingegraven tot op grondwater-niveau. Wil je enkel het grasveld beschermen, dan leg je onder het grasveld een horizontale gaas. Zo worden mollen gestopt. Uiteraard is dit enkel van toepassing voor kleinere percelen. Een alternatief dat vaak ook succes oplevert, is het aanplanten van keizerskroon of kruisbladwolfsmelk. Beide planten verspreiden een geur die mollen moeilijk verdragen. Keizerskroon geniet de voorkeur omdat kruisbladwolfsmelk giftig is.

Uitbater – tuinaannemer aan het woord

Jozef Steenhaut vertelt als tuinaannemer op rust nog steeds met liefde over zijn beroep. Als uitbater van het Berkenhof in Tiegem (type B – 80 bedden) heeft hij doorheen de jaren voldoende ervaring opgebouwd. De aanplanting op het domein startte ongeveer vijftien jaar geleden.

Welke invloed heeft de bodem op de ontwikkeling van de plant?

Zand-, leem- en kleigrond zijn de voorname bodemtypes in Vlaanderen. Een bodemtype kan je niet veranderen, hoogstens verbeteren. De plantkeuze hangt dus af van het bodemtype. Hou je geen rekening met het bodemtype, dan gaan de planten op termijn treuren en/of gaan ze dood. Hetzelfde geldt voor uitheemse planten. Die planten zijn duur en hebben het moeilijk om te overleven in de Vlaamse bodem.

Een gulden regel is en blijft: de plantenkeuze gebeurt in functie van de bodemgesteldheid en niet omgekeerd.

Welke planten zijn geschikt als afsluiting?

Veel planten zijn hiervoor geschikt. De keuze is aan de uitbater, maar wie absoluut wil vermijden dat kinderen het domein kunnen verlaten, plaatst best een gesloten draadomheining. Planten laten altijd nog een doorgang, niet alles groeit altijd perfect dicht.

Een plant waar kinderen niet snel door kruipen, is de vuurdoorn. Die plant kan als haag gesnoeid worden, heeft stekels van 2 cm lang en is bijgevolg niet kindvriendelijk. Ze kwetst kinderen en vernielt elke speelbal. Dat kan niet de bedoeling zijn. Kies dan liever voor de haagbeuk, een stevige snelgroeiende

plant en minder veeleisend dan bijvoorbeeld de groene of rode beuk.

Welke planten zijn absoluut niet geschikt voor een jeugdverblijf?

Planten met een giftige vrucht die aantrekkelijk is voor kinderen of planten die vervelend zijn na aanraking. Twee voorbeelden: de aronskelk heeft een aantrekkelijke maar zeer giftige vrucht en de reuzeberenklauw veroorzaakt hevige brandwonden. Die planten worden best vermeden.

Van de gouden regen zijn de zaadjes giftig en van de taxus de pit en de bladeren. Als die planten aanwezig zijn op het terrein, is de kans echter klein op vergiftiging. Kinderen gaan niet snel zaadjes of bladeren eten of pitten stukbijten.

Nieuw zijn de allergieën. Berken en populier verspreiden veel pollen. Voor gevoelige kinderen kan dit best lastig zijn. Of je aanwezige bomen dan moet omhakken, is maar de vraag. Wat niet op je domein staat, staat misschien bij de buur met hetzelfde resultaat als gevolg, maar bij de aanplanting houd je er best rekening mee.

Hoe kan je kleine strookjes braakliggende grond aanplanten?

Veel hangt af van de ligging en de inkerse van de uitbater. Een siertuin en een jeugdverblijf zijn meestal niet te verenigen, tenzij als voortuintje. Aan de keukens van het jeugdverblijf een perkje voorzien met kruiden is dan weer meer voor de liefhebbers. In het andere geval is gras of een bodembedekker het minst tijdrovend.

Welke bodembedekkers genieten de voorkeur?

De beste bodembedekker voor een jeugdverblijf is de klimop. Deze plant is niet duur en is voldoende sterk dat erop lopen mogelijk is. Andere mogelijkheden zijn: symph. chen. hancock of coto-neaster dam. coral beauty. Nog een snel groeiende plant is de laagblijvende lonicera nitida maigrün. Nadeel is wel dat de jonge takken van de laatste plant gemakkelijk beschadigd kunnen worden.

Is een bodembedekker de ideale oplossing tegen onkruid?

Veel hangt af van de aanplanting en het onderhoud van het eerste jaar. De bodem moet eerst volledig onkruidvrij gemaakt worden. De aarde gewoon omwoelen heeft weinig zin. De onkruidwortels, in het bijzonder pemen, netels en paardenstaart, moeten verwijderd worden. Dit kan door veelvuldig te wieden of te sproeien. Als de plantjes er staan, is wieden ook nodig, dit zolang de planten volgroeid zijn. Pas dan vergt een volgroeide bodembedekker nog weinig onderhoud.

Een speelweide is volledig kapot gespeeld. Hoe vernieuw je die speelweide?

Eerst maai je het gras kort. Daarna frees je de grond een eerste keer, dit tot 10 cm diep. Laat de grond twee weken rusten en verspreid daarna grondverbeteraar (compost). Frees opnieuw en zaai het gras in bij voorkeur net voor een regenperiode.

Als gras kies je speelgazon of sportveldgras. Sportveldgras geniet de voorkeur omdat speelgazon meer onderhoud vraagt. Onder bomen kan schaduwgras toegevoegd worden. Grasmatten zijn zeer duur en vergen bij de aanleg een voortdurende bewatering.

Welke periode is het best voor het zaaien van gras?

September is ideaal. Dan zijn de zomerkampen achter de rug en heeft het gras nog voldoende tijd om te groeien. In die periode groeit ook onkruid minder snel en veel eenjarig onkruid zal tijdens de komende winter achterwege blijven.

Geldt dezelfde periode ook voor het planten in het algemeen?

Ja, planten voor de winter is beter dan de periode na de winter omdat de grond nog warm is en voldoende neerslag krijgt. Ideale maanden zijn oktober en november.

"Bemesten is niet nodig voor een jeugdtoeristisch verblijf."

Welke aandachtspunten zijn er nog bij de beplanting?

Een ruime plantput is voor hoogstammen essentieel. Als de wortel van de plant een diameter heeft van 30 cm, dan voorzie je een plantput met een diameter van ten minste 60 tot 70 cm. Qua diepte geldt hetzelfde. De plantput wordt vervolgens opgevuld met de uitgraven grond, al dan niet vermengd met een bodemverbeterend middel. Een stevige boompaal is wel vereist. En wie de mogelijkheid heeft, kan de opgevulde plantput afdekken met een stevige laag geteerde stalmest. Dit voorkomt vooreerst uitdroging en de voedingsbestanddelen van de mest zullen zeker ten goede komen aan de boom.

Bij de aanplanting van struiken en kleinere heesters is een ruim plantgat noodza-

kelijk en mag grondverbeteraar niet ontbreken. Een aanplanting gebeurt toch voor meerdere jaren en goed begonnen is in dit geval zeker half gewonnen.

Is bemesten noodzakelijk?

Bemesten dient hoofdzakelijk om de groei van planten te verbeteren. Maar is dit nodig voor een jeugdtoeristisch verblijf? Persoonlijk vind ik van niet. Sinds de aanleg van mijn speelweide werd niet meer bemest.

Als de grond verarmd is of als gras bijvoorbeeld geel wordt, is grondverbeteraar inbrengen een optie. Compost is hiervoor de goedkoopste oplossing. Gemeentes met containerparken verwerken het tuinafval zelf tot compost dat door particulieren gekocht kan worden.

Is compost maken eenvoudig?

Heel eenvoudig. Met gaas en enkele ijzeren staven maak je een verzamelplaats waarin het organische materiaal gedeponeerd wordt, de bacteriën doen de rest. Grasafval beperken is wel nodig om verhitting te voorkomen. Na drie jaar heb je mooie compost.

Compost maken is opnieuw voor liefhebbers. In de beginfase moet je uitzoeken hoe groot de verzamelplaats moet zijn en wat je uiteindelijk met de compost wil doen. Je kan verse ongeteerde compost niet zomaar tussen de planten gooien, want daar spelen de kinderen. Die dragen dat rottende materiaal dan overal rond, dit tot binnen in het verblijf. Goed verteerde compost is evenwel een zegen voor de planten en gezeefde compost is ideaal voor het gazon.

Jozef Steenhaut

TOP 10 VAN BOMEN VOLGENS JOZEF STEENHAUT

1. **Es:** komt laat in bloei
2. **Beuk:** een beukenbosje verhindert de planten onder de bomen na ongeveer 10 jaar
3. **Eik:** diepwortelend
4. **Els:** ook voor vochtige grond
5. **Kastanje:** vormt een brede kruin
6. **Populier:** hoog groeiend
7. **Wilg:** gemakkelijke boom, ook voor vochtige percelen.
8. **Notenboom:** vruchten worden vroegtijdig afgeslagen
9. **Linde:** mooie kruin
10. **Berk:** witte stam

TOP 10 VAN HEESTERS VOLGENS JOZEF STEENHAUT

1. **Veldesdoorn**
2. **Zwarte els**
3. **Haagbeuk**
4. **Hazelnoot**
5. **Meidoorn:** deze plant bevat stekels.
6. **Sierstruiken:** boerenjasmijn, forsythia, hortensia
7. **Hulst:** kies voor de soort zonder stekels
8. **Sneeuwbes**
9. **Laagblijvende prunus** (Otto Luycken)
10. **Kornoelje**

Bepantingen en de wet

Totale vrijheid bij de aanplanting is er niet. Wettelijk vastgelegde regels omschrijven waar je wel en waar je niet kan planten en waaraan je je nadien moet houden.

Zo is planten aanplanten op de perceelgrens zonder schriftelijke toestemming van de buur verboden. De te hanteren afstanden staan vermeld in het veldwetboek. Heesters (lager dan 3 meter) moeten een halve meter van de perceelsgrens blijven, hoogstammen op ten minste twee meter en bij voorkeur zelfs drie meter. Knotbomen vallen in de wet onder hoogstambomen. Wie een bos aanplant, blijft minstens zes meter van de perceelsgrens en vraagt hiervoor een bebosingsvergunning aan.

Aanplantingen zijn in bepaalde gevallen rondit ongewenst, bijvoorbeeld wanneer de aanplanting schade toebrengt aan de aanwezige natuurwaarden of omwille van ecologische en esthetische redenen.

Na het planten geldt de zorgplicht. Dit wil zeggen dat je de planten als goede huisvader moet beheren. Schade moet je vermijden, niet-vermijdbare schade moet je herstellen.

Voor het kappen en rooien van houtige aanplantingen neem je best contact op met het gemeentebestuur. Zij verwijzen je dan, indien nodig, door naar het juiste vergunningstelsel. Soms heb je een stedenbouwkundige verordening of een gemeentelijke kapverordening nodig, een andere keer een natuurvergunning.

Jeugdtoerisme en ruimtelijke ordening

Reeds een aantal jaren wordt op Vlaams niveau nagedacht over jeugdtoerisme en ruimtelijke ordening. Een taskforce met vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen toerisme, jeugd, ruimtelijke ordening, natuur en landbouw, waarin ook CJT zetelt, houdt zich hier mee bezig. Dit resulteerde in een aantal aanpassingen van de regelgeving ruimtelijke ordening. We overlopen hieronder de belangrijkste.

TIJDELIJKE FUNCTIEWIJZIGINGEN

Als een stedenbouwkundige vergunning wordt uitgereikt, heeft dit niet alleen betrekking op de constructie, maar ook op de functie in dit gebouw. Het veranderen van de hoofdfunctie van je gebouw of van een gedeelte ervan is in principe vergunningsplichtig. Dus zelfs als je geen werken uitvoert, is het mogelijk dat je een stedenbouwkundige vergunning moet aanvragen om de hoofdfunctie van het gebouw te wijzigen.

Een heel aantal jeugdtoeristische activiteiten vinden plaats in gebouwen met een andere hoofdfunctie dan verblijfsrecreatie. Zo wordt er vaak verbleven in jeugdlokalen, maar soms ook in schoolgebouwen of parochiezealen.

Een recente aanpassing in de regelgeving ruimtelijke ordening heeft extra mogelijkheden gecreëerd. Een stedenbouwkundige vergunning is nl. niet langer nodig voor "een tijdelijke gebruikswijziging van een bestaand, hoofdzakelijk vergund gebouw, als dit een maximale duur van 90 dagen per jaar niet overschrijdt". Opgelet: voor het tellen van de 90 dagen, wordt elke volledige of onvolledige dag meegeteld waarop groepen het jeugdverblijf huren. Een voorbeeld: als een groep verblijft van vrijdagavond tot zondagvoormiddag, telt dit mee voor 3 dagen.

Voorbeeld: de activiteiten van een jeugdbeweging vinden plaats in een jeugdlokaal. Tijdens de zomer en gedurende een beperkt aantal weekenden wensen ze het gebouw te verhuren als jeugdverblijf. Zolang er niet langer dan 90 dagen effectief verbleven wordt, wordt dit beschouwd als een tijdelijke functiewijziging en is hiervoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist.

TIJDELIJKE HANDELINGEN EN CONSTRUCTIES

Zolang er op een weide niet langer dan 90 dagen per jaar gekampeerd wordt door jeugdgroepen, wordt het jeugdkamperen beschouwd als "tijdelijke handelingen en constructies". Er is voor deze activiteit dus geen stedenbouwkundige vergunning vereist en deze kan plaats vinden in alle niet-kwetsbare gebieden van het een ruimtelijk plan, voor zover deze activiteit de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengt.

In kwetsbare gebieden (doorgaans natuur- en bosgebied) kunnen jeugdgroepen ook kamperen. Het opzetten van een kampeerplek voor jeugd kan beschouwd worden als "het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op het toegankelijk maken van het gebied voor recreatief medegebruik".

In deze gebieden mag evenmin de algemene bestemming in gevaar komen en moet er uiteraard ook toestemming van de beheerder van het gebied zijn.

Voorbeeld: bij een kampeerweide in landbouwgebied mag het kamperen er niet voor zorgen dat er geen landbouwactiviteiten meer kunnen plaatsvinden op deze weide gedurende de rest van het jaar, bijvoorbeeld omdat permanente verhardingen werden aangebracht.

FUNCTIEWIJZIGING IN AGRARISCH GEBIED

Sinds 2007 kan een (hoofdzakelijk) vergund en reeds bestaand gebouw in landbouwgebied als jeugdverblijf ingericht worden. Het gebouw moet wel "bouwfysisch geschikt" zijn voor de nieuwe functie, het moet gelegen zijn aan een voldoende uitgeruste weg en de inrichting als jeugdverblijf moet mogelijk zijn zonder uitbreiding of herbouw van het bestaande gebouw. Opgelet: deze functiewijziging is geen recht. Het is nog altijd de gemeente die beslist of de functiewijziging wordt toegestaan en daarbij de "goede ruimtelijke ordening" afweegt.

Voorbeeld: een jeugdverblijf inrichten in een bestaande stal in landbouwgebied is toegestaan op voorwaarde dat deze stal "bouwfysisch geschikt" is (bijv. geen kippenstal want die is te laag) en deze functiewijziging de goede ruimtelijke ordening niet schaadt. Een stal uitbreiden om er een volwaardig jeugdverblijf te realiseren, is niet toegestaan.

UITBREIDING VAN ZONEVREEMDE JEUGDVERBLIJVEN

Zonevreemde jeugdverblijven kunnen onder bepaalde voorwaarden toch uitbreiden. Meer bepaald moet de uitbreiding noodzakelijk zijn omwille van "infrastructurele noden voor de werking" van een door Toerisme Vlaanderen erkend jeugdverblijf. Daarnaast moet het gebouw (hoofdzakelijk) vergund en niet verkrot zijn en geldt de beperking dat zonevreemde jeugdverblijven gelegen in ruimtelijk kwetsbaar gebied of (dag)recreatiegebied niet kunnen genieten van deze uitbreidingsmogelijkheid.

Infrastructurele noden kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op verbouwingen die noodzakelijk zijn om aan andere wettelijke normen te voldoen (brandveiligheid, toegankelijkheid, legionella ...). Het gaat dan concreet over brandtrappen, verhardingen e.d.

Regelgeving ruimtelijke ordening is behoorlijk ingewikkeld. Op deze pagina hebben we enkele zaken zo eenvoudig mogelijk proberen uitleggen, maar met concrete vragen ga je best langs bij de dienst stedenbouw van je gemeente.

HUIS IN DE KIJKER

Heibrand, vier jeugd- verblijven op een domein

In de Antwerpse Kempen, niet ver van het trapistenklooster van Westmalle, ligt in een bosrijke omgeving het Chirodomein Heibrand. Het domein is 7 hectare groot en huisvest 4 jeugdverblijven omgeven door loof- en dennenbomen, speelweides en sportvelden. In totaal kunnen 248 personen verblijven.

Grotere groepen kunnen terecht in Het Weihuis (80 personen) of De Villa (123 personen). Kleinere groepen zijn welkom in De Luwte (18 personen) of De Remise (23 personen). Uiteraard kunnen de verschillende entiteiten ook gecombineerd worden.

Volpension kan aangeboden worden aan iedereen die op het domein verblijft, maar is verplicht voor wie overnacht in De Villa en Het Weihuis. Zelfkook is dus enkel mogelijk in De Remise en De Luwte. Alle jeugdverblijven zijn erkend als type C, met uitzondering van De Remise (type B). Er is ook nog tentenweide voor 37 personen.

NOOD AAN EIGEN VORMINGCENTRA

In september vierde Heibrand zijn 60ste verjaardag. Het domein werd destijds aangekocht omdat Chiro nood had aan een eigen vormingscentrum. "Toen Heibrand aangekocht werd was er De Villa, het hoofdgebouw van het domein, De Remise als koetsierswoning en De Luwte", vertelt intendant Wendy Wilmssen. "Het Weihuis dateert van 1978."

Vier gebouwen onderhouden is een serieuze uitdaging. In 2011 staat alles in het teken van een nieuw en geïsoleerd dak voor De Villa. "Als we verbouwen, dan proberen we dit - als het zinvol is - duurzaam te doen. Door te isoleren hopen we veel te besparen op de verwarming. Anderzijds hebben we al eens afgezien van zonnepanelen omdat die door de ligging onvoldoende rendeerden."

"Bij nieuwe investeringen wordt ook gepolst naar de verwachtingen van groepen. Op basis daarvan werden de verouderde groepsdouches vervangen door individuele douches."

En de toekomst? "Indien mogelijk vervangen we later nog graag de huidige ramen en kopen we extra audiovisueel materiaal. Er zijn altijd nieuwe uitdagingen."

WIE DOET WAT?

"Heibrand draait al 32 jaar op vrijwilligers die doorstromen uit de Chirowerking", gaat Wendy verder. "Vooral oud-leiders die ook een band hadden met het verbond en Chiro nog een dienst willen bewijzen, dienen zich spontaan aan. De meeste vrijwilligers zijn weekendresidenten die de permanentie verzorgen. Een beperktere groep van negen personen engageert zich voor het meer beleidsmatige werk. Projectmatig springen vrijwilligers ook bij. Ons laatste project was bijvoorbeeld het opnieuw inzaaien van enkele grasvelden. Voor de dagdagelijkse taken is er personeel: drie klusjesmannen, vijf koks en twee poetsvrouwen. Op het secretariaat krijg ik hulp van een deeltijds administratief medewerker".

Heibrand is trouwens niet het enige domein van Chiro. In West-Vlaanderen ligt De Karmel, in Oost-Vlaanderen Heidepark en in Limburg De Kalei.

"Een jeugdverblijf uitbaten leer je niet op de schoolbanken. Uitwisseling met collega-uitbaters is daarom leuk meegenomen. Hiervoor plannen we maandelijks een overleg waar we ervaringen delen, specifieke problemen bespreken en samen initiatieven nemen. Gezamenlijk promotie voeren is daarvan een voorbeeld."

SCHOLEN VINDEN DE WEG

Heibrand boekt voor 95 % jeugdovernachtingen. Wie dacht dat dit voornamelijk Chirogroepen zijn, heeft het mis. Zelfs jeugdwerk behaalt niet het grootste aandeel. Dit is weggelegd voor de scholen. Zin-d'erin(g) speelt hierin een belangrijke rol. "Zin-d'erin(g) is een vormingsdienst van Chiro die de Chirovisie en Chiromethodieken in de eerste plaats probeert door te geven via het onderwijs", legt Wendy uit. "Dit doen ze door één- of meerdaagse initiatieven uit te werken voor het middelbaar en hoger onderwijs. Meestal vinden de meerdaagse initiatieven plaats in een jeugdverblijf van Chiro."

RUIM AANBOD

Scholen hebben de weg naar Heibrand al een tijdje gevonden, maar dankzij Zin-d'erin(g) is het aanbod en de toestroom nog versterkt. "Waar we vroeger zelf instonden voor

het aanbod en de promotie, wordt dit voor het middelbaar en hoger onderwijs nu door Zin-d'erin(g) overgenomen. Voor het lager onderwijs hebben we wel nog een educatief pakket rond natuur en natuurbehoud. Leerkrachten kunnen hier zelf mee aan de slag.”

Waar mogelijk wordt het groepen gemakkelijk gemaakt. Veelgebruikt materiaal wordt daarom ter beschikking gesteld, verhuurd of verkocht. Er is toeristische informatie, audiovisueel materiaal, spel materiaal en zelfs een tent. Zo hoeven de groepen niet alles zelf mee te brengen.

Nieuw is het interactief ecologisch circuit waar natuurbeleving centraal staat. “Dit circuit hebben we zelf uitgewerkt en bevat een blotevoetenpad, een reuzenxylofoon, een boomtelefoon, een springbak enz. In het bos komt ook nog een spelometer met diverse Chiropselen. Voor jongeren vanaf 15 jaar kan er tegen betaling en mits reservatie een spectaculair touwenparcours gevolgd worden onder professionele begeleiding.”

HOE MEER ZIELEN, HOE MEER VREUGD

Wie verblijft in Heibrand, moet zich houden aan de huis- en domeinregels. Bij aanvang van het verblijf moeten die ondertekend worden. Een duidelijke afspraak is bijvoorbeeld geen lawaaihinder tussen 22u en 8u.

Een hoofdstuk 'respect voor andere groepen' is niet nodig. “Onderlinge problemen tussen groepen zijn er niet. Elke groep verblijft in zijn eigen gebouw (de gebouwen zijn niet opsplitsbaar) en het domein is voldoende groot om elkaar niet voor de voeten te lopen. Wat we wel voorzien, is een korte kennismaking. Dit wordt door iedereen geapprecieerd.”

HEIBRAND PRAKTISCH

Adres: Wijngaardstraat 30, 2390 Westmalle

Erkenning: type B en C

Totale oppervlakte: 70 000 m²

Capaciteit: 248

Aantal overnachtingen 2010: ongeveer 27 000

Formule: zelfkook en volpension

Website: www.heibrand.be

VRAAG HET AAN ...

Elk kwartaal krijgen we tientallen vragen van uitbaters over uiteenlopende thema's. In HuisWerk telkens een beknopte bloemlezing van vragen en antwoorden die ook voor andere uitbaters interessant kunnen zijn.

De btw-verlaging voor verbouwingen is een definitieve maatregel geworden. Verandert er iets voor jeugdverblijfcentra?

Wie verbouwt in een bestaande privéwoning, betaalt slechts 6 % btw. Reeds enkele jaren volstaat het dat het gebouw 5 jaar oud is (i.p.v. 15 jaar voordien). Sinds 1 juli 2011 is de verlaging naar 5 jaar ouderdom een definitieve maatregel geworden.

Jeugdverblijfcentra die geen diensten aanbieden, worden binnen deze wetgeving beschouwd als woongelegenheden en blijven dus mee genieten van deze maatregel. Sommige aannemers kennen deze uitbreiding naar zelfkookhuizen niet en betwisten soms zelfs de geldigheid ervan. In dat geval kan je bij CJT een kopie opvragen van een brief waarin de fiscus bevestigt dat jeugdverblijfcentra die geen diensten aanbieden, effectief slechts 6 % btw hoeven te betalen.

In jeugdverblijfcentra waar maaltijden worden aangeboden, verandert er niets: zij betalen nog steeds 21 % btw aan de aannemer.

Het Voedselagentschap rekent ons dit jaar een dubbele heffing aan omdat we geen smiley hebben behaald. Kunnen we daar iets aan doen?

Het Voedselagentschap bezorgt huizen die maaltijden aanbieden, jaarlijks een factuur. Sinds 2009 wordt de hoogte van de heffing bepaald d.m.v. een bonus-malussysteem. Wie een smiley behaalt, geniet van een bonus. Bedrijven zonder smiley betalen een malus en dat betekent sinds dit jaar een verdubbeling van de heffing.

De enige manier om de verhoogde bijdrage te ontwijken, is het behalen van de smiley, maar dat is allesbehalve evident. Bovendien zijn er ook kosten aan verbonden, want men betaalt dan driejaarlijks een controle door een OCI (een door het Voedselagentschap erkend onafhankelijke certificeringsinstelling). Op die manier blijft er geen of nauwelijks een financieel voordeel over om toch aan de strenge eisen van de smiley te voldoen.

Meer info op de website van het Voedselagentschap: zie www.favv.be en typ "smiley" in de zoekmotor rechts bovenaan.

Ik wil de verhuur van mijn kampplaats stopzetten. Waar vind ik een mogelijke overnemer?

Sinds begin dit jaar beheert CJT een databank met twee soorten gegevens. Enerzijds wordt een lijst bijgehouden van uitbaters die hebben aangegeven de verhuur stop te zetten (of van plan zijn om dit op korte termijn te doen). Anderzijds houden we de coördinaten bij van kandidaat-uitbaters, dit zijn mensen die zich bij ons gemeld hebben met de vraag of er ergens mogelijkheden zijn om een jeugdtoeristisch verblijf op te starten.

De uitwisseling kan in twee richtingen werken. Als een uitbater wil stoppen, kunnen we dit laten weten aan kandidaat-uitbaters die naar dit soort verblijf op zoek zijn. Als een kandidaat-uitbater zich aanmeldt, kijken we na of er stoppende uitbatingen zijn die hem/haar zouden kunnen interesseren.

Ik heb een kalender op jeugdverblijven.be, maar wil deze ook tonen op de website van mijn jeugdverblijf. Kan dit?

De kalender op jeugdverblijven.be betekent een belangrijke meerwaarde voor een jeugdverblijf. Als jeugdgroepen een selectie maken van jeugdverblijven door de zoekfunctie te gebruiken en daarbij ook op datum zoeken, verschijnen de jeugdverblijfcentra met een kalender bovenaan in de lijst. Jeugdgroepen kunnen dan meteen contact opnemen met de jeugdverblijven die nog beschikbaar zijn in de gevraagde periode.

Wie een eigen website heeft, toont daar soms ook een (eigen) kalender. In dat geval moeten twee kalenders worden up-to-date gehouden, wat toch wat extra werk betekent. Dit kan echter vermeden worden. Het is immers relatief eenvoudig om de kalender van www.jeugdverblijven.be in te bouwen op de eigen website en zo automatisch de recentste gegevens te tonen. Het volstaat een bepaalde formule te programmeren, waarbij je ook breedte en hoogte kan aanpassen aan de ruimte die beschikbaar is op de eigen website. De volledige formule kan je opvragen via ondersteuning@cjt.be.

Als je eigen website minder breed of hoog is dan het kalendervenster van www.jeugdverblijven.be, dan kan je het best laten verschijnen als pop-up.

Jeugdtoerisme in de media

Met de regelmaat van de klok vinden we jeugdverblijven of kampeerreinen terug in de vaderlandse pers. In HuisWerk maken we telkens een selectie uit de opvallendste berichten.

DEFENSIE EN JEUGDTOERISME

Op 8 april 2011 ondertekenden minister van Defensie Pieter De Crem en Vlaams minister van Jeugd Pascal Smet een protocol over het uitlenen van defensiemateriaal aan Vlaamse jeugdbewegingen. Concreet kan de Vlaamse uitleendienst kampeermateriaal (ULDK) hierdoor 350 extra tenten ter beschikking stellen, wanneer de eigen voorraad tenten (1950 seniortenten en 2625 patrouilletenten) uitgeput is. Jeugdgroepen zijn nu ook niet langer verplicht om op meerdere plaatsen aanvragen te doen.

ECOTOERISME

De Hoge Rielen in Lichtaart kreeg de 'Groene Pluim' van Groen!Plus, de seniorenafdeling van Groen!. De 'Groene Pluim' is een prijs voor duurzaam toerisme en een beperkte ecologische voetafdruk. De Hoge Rielen werd geloofd omdat ze toerisme in eigen land promoten, de verplaatsingen binnen het domein van 230 hectare met de fiets kunnen gedaan worden en de gebruikers van de jeugdinfrastructuur gesensibiliseerd worden om spaarzaam met energie om te gaan.

RESPECT OP KAMP

Op 4 juli startte de campagne 'respect op kamp' (zie editoriaal). Tegelijk werden de resultaten van het doelgroepenonderzoek voorgesteld aan de pers.

Het middagjournaal van de VRT volgde Vlaams minister van Jeugd Pascal Smet op kampbezoek in De Populier in Zottegem, waar Chiro Karreveld uit Pepingen verbleef. Het jeugdverblijf

Foto Steunpunt Jeugd

is gelegen aan de rand van het dorpje Velzeke, wat volgens een buurtbewoner soms wel eens voor overlast zorgt, vooral 's nachts dan. Van spelende en ravottende kinderen had hij minder last. Omdat de groep beseft dat een kamp soms voor overlast zorgt, overhandigden de Chiroleden aan de buurtbewoners dankkaartjes voor hun verdraagzaamheid. In de marge werd ook het tekort aan tenten vermeld. Pascal Smet erkende dit probleem en beloofde voor de aankoop van bijkomende tenten nog een verdubbeling van het budget.

Ook andere media maakten die dag ruimte vrij voor het jeugdtoerisme. Zo mocht CJT in het radiojournaal van Q-Music en Joe FM uitleggen welke criteria belangrijk zijn voor jeugdgroepen bij de keuze van een kampplaats: periode, huurprijs, brandveiligheid en voldoende speelruimte. Op Radio 2 Antwerpen en Limburg werd uitgelegd waarom er zoveel kampen plaatsvinden in die provincies.

Het Nieuwsblad en De Standaard zoomden in op een noodkreet van de jeugdsector. Er moet nl. voorzichtig worden omgesprongen met bijkomende eisen voor jeugdverblijven. Enkel zo blijft een kamp betaalbaar voor groepen.

Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg besteedden vooral aandacht aan het feit dat Antwerpen en Limburg het grootste aantal kampen tellen in Vlaanderen.

Het Laatste Nieuws kopte "Jeugdbewegingen moeten respect tonen voor burens" en bracht het verhaal van het wederzijds respect tussen burens en kampgroepen dat nodig is om de kampen goed te laten verlopen.

Q-LABEL

In het kader van 'De Vlaamse kust: een zee van kwaliteit' reikte Westtoer 49 kwaliteitslabels uit aan toeristische ondernemingen. Vier jeugdverblijven vielen in de prijzen: vakantiecentrum Del Huzo, vakantieverblijf De Zeekameel, bivakhuis Hoge Duin en verblijfcentrum J-Club.

Het kwaliteitslabel behalen kan enkel na het indienen van een dossier, het doorlopen van een kwaliteitstraject, een bezoek van een anonieme gast en het verschijnen voor een jury. De labels blijven drie jaar geldig.

Haalt jouw jeugdverblijf ook het nieuws, laat het ons dan zeker weten. Je kan mailen naar huuswerk@cjt.be of bellen naar 09/210.57.75.

NIEUWSFLASH

KORTING BIJ HOPPER EN DE BANIER

In de zomer van 2010 zat CJT Ondersteuning samen met vertegenwoordigers van De Banier en Hopper Winkel. Beide winkels zijn verwant met resp. Chirojeugd Vlaanderen en Scouts en Gidsen Vlaanderen en verkopen heel wat materialen die ook nuttig kunnen zijn voor jeugdverblijven.

We spraken af dat beide winkels een korting toekennen aan jeugdverblijfscentra.

Tot 15 september kunnen nieuwe kortingskaarten aangevraagd worden via CJT (tel. 09/201.57.75 of email ondersteuning@cjt.be). Kortingskaarten blijven trouwens onbeperkt geldig. Wie vorig jaar reeds een kaart heeft aangevraagd, hoeft dit dus niet opnieuw te doen.

Door de jaren heen is De Banier een speciaalzaak geworden voor creatieve knutselaars. Als erkend jeugdverblijfscentrum kan je een Banierpas aanvragen. Met deze kortingspas krijg je een directe korting van 10 % op de aankoop van alle knutselmaterialen. De basisproducten zijn ondergebracht in het Creamix-assortiment, op die producten krijg je een korting van 15 %.

Info over adressen en openingsuren vind je op www.de-banier.be.

Jeugdverblijven kunnen bij Hopper terecht voor groot kook- en kampmateriaal, zoals klaptafels en -banken, grote kookpotten, braadsleeën, zagen, bijlen, tenten, shelters, touw, spelmateriaal enz. Op www.hopper.be vind je het ganse aanbod.

Met de Hopper groepskortingskaart krijg je 10 % directe korting op je aankopen uit het assortiment groeps materiaal.

LOGBOEK VOOR KEURINGEN

In mei vonden de jaarlijkse Trefdagen van CJT plaats in Vleteren en een week later in Bree. In totaal luisterden een honderdtal uitbaters naar de deskundige uitleg van ingenieur Joris Breugelmans, werkzaam bij keuringsorganisme BTV. Hij loodste ons doorheen de wirwar aan keuringen voor jeugdverblijfscentra. Wie moet de controle doen, welke termijn geldt en hoe kan je je voorbereiden?

Tijdens de vorming deelde CJT ook een logboek uit aan de aanwezige uitbaters. Het is een handig instrument geworden waarin alle uitgevoerde keuringen overzichtelijk kunnen worden bijgehouden. Per item (brandveiligheid, verwarmingsinstallatie, elektrische installaties, legionella enz.) kan je terugvinden wat je te doen staat en kan je de datum van elk nazicht en de eventuele opmerkingen invullen. Het logboek kon dan ook op heel wat bijval rekenen bij de aanwezigen.

De afwezigen hadden dus eens te meer ongelijk, maar in dit geval kunnen ze de schade toch beperken. Je kan het logboek immers nog gratis opvragen bij CJT. Stuur een mailtje naar ondersteuning@cjt.be of contacteer ons op telefoonnummer 09/210.57.75.

SAMENAANKOOP BRANDVEILIGHEID

In het vorige HuisWerknummer kondigden we reeds een nuttig initiatief aan van Steunpunt Jeugd. Zij organiseren nl. een samenaankoop van allerhande brandveiligheidsmateriaal. Ook jeugdverblijfscentra kunnen langs deze weg aan interessante voorwaarden aankopen doen.

Na een uitgebreide zoektocht kwam Steunpunt Jeugd tot de conclusie dat de firma Saval nv de beste condities bood. Ondertussen zijn ook de bestelformulieren beschikbaar en kan je de exacte prijzen, de technische informatie van de producten en de onderhoudscontracten nalezen.

Alle jeugdverblijfscentra hebben tot 30 september de kans om een bestelling te plaatsen. De bestelformulieren vind je samen met alle gedetailleerde informatie op www.jeugdlokale.be/samenaankoop.

HUIS WERK

24

GEEN VOEDSELNARIGHEDEN OP KAMP

Dit voorjaar heeft het Federaal Voedselagentschap een nieuwe brochure uitgebracht: "Bederf je kamp niet". De brochure is geschreven voor jeugdgroepen die zelf koken op kamp (gebouw of tentengrond) en bevat een aantal tips om op een veilige manier voedsel te bewaren en te bereiden.

Enkele weken geleden kregen alle Belgische jeugdverenigingen deze folder opgestuurd, samen met enkele thermometerstickers die het hen moeten mogelijk maken de temperatuur in de frigo's op te volgen. Goed om weten als je zelf frigo's aanbiedt, is dat gevogelte, vis en gehakt op max. 4 °C moet bewaard worden.

EEN FILMPJE VAN JE JEUGDVERBLIJF

Zoals aangekondigd in vorig HuisWerknummer, bieden we alle erkende jeugdverblijfcentra de mogelijkheid aan om een promotiefilmpje te plaatsen op www.jeugdverblijven.be. Wie hiervoor beroep wil doen op een professionele ondersteuning aan een betaalbaar tarief, kan nog tot 31 augustus contact opnemen met de jeugdorganisatie Javi TV.

Alle praktische info en twee voorbeeldfilmpjes vind je via www.cjt.be/ondersteuning/mogelijkhedenjeugdverblijven.

In oktober verschijnt HuisWerk 24. In ons dossier gaan we dan in op de verlichting in een jeugdtoeristisch verblijf.

Verlichting heeft een belangrijk aandeel in de energiefactuur. Door de stijgende energieprijzen is het dus aangewezen het verbruik onder controle te houden. Anderzijds worden de comforteisen van jeugdgroepen steeds groter. Efficiënt verlichten wordt daarom de norm.

In het dossier komen de verschillende functies van verlichten aan bod en bekijken we de belangrijkste specificaties van de soorten lichtbronnen. Uiteraard staan we ook stil bij randapparatuur zoals lichtsensoren en timers.

Wil je reageren, dan kan dit via het forum van www.cjt.be/ondersteuning of door te mailen naar ondersteuning@cjt.be. Zo wordt HuisWerk niet alleen een magazine voor uitbaters, maar ook door uitbaters.

Wie trouwens iets extra wil doen, is steeds welkom op de redactievergadering van HuisWerk. We komen ongeveer tweemaandelijks samen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75.

Adreswijziging

HuisWerk is een gratis magazine en dat willen we graag zo houden. Je kan daar bij helpen door ons adresbestand up-to-date te houden. Zo zijn wij er zeker van dat ons nummer bij de juiste persoon terechtkomt. Ons adresbestand is rechtstreeks gelinkt aan de databank van jeugdverblijven.be. HuisWerk wordt opgestuurd naar de verantwoordelijke algemene communicatie. Via je persoonlijke login en wachtwoord kan je de contactgegevens van je jeugdverblijf rechtstreeks aanpassen. Als dit niet lukt, kan je ons ook bereiken via huiswerk@cjt.be of 09/210.57.98.

AGENDA

In deze agenda willen we alle data van vormingsmomenten, ontmoetingen, indiendata voor erkenning en subsidiëring enz. opnemen die interessant kunnen zijn voor uitbaters van jeugdverblijfcentra. Ook hiervoor staat onze redactie open voor suggesties. Mail die gerust door naar huiswerk@cjt.be!

15 SEPTEMBER 2011

Indiendatum voor kandidaturen Groene Sleutel

Tussen 15 juli en 15 september 2011 kunnen jeugdverblijfcentra zich kandidaat stellen voor de Groene Sleutel 2012. Dit kan door een mailtje te sturen naar groenesleutel@toerismevlaanderen.be. Voorwaarde is wel dat het jeugdverblijf vandaag reeds het label bezit of het begeleidingsprogramma heeft doorlopen. Na inschrijving volgt een controlebezoek door een medewerker van Bond Beter Leefmilieu. Uiteindelijk wordt in het voorjaar van 2012 door een jury beslist wie dan de Groene Sleutel ontvangt. Het label Groene Sleutel is helaas niet gratis. Jeugdverblijfcentra type A betalen jaarlijks 72,60 euro, voor type B wordt 145,20 euro aangerekend en type C ten slotte ontvangt elk jaar een factuur van 290,40 euro. Voor domeinen met meerdere verblijven gelden aangepaste tarieven. Meer info op www.groenesleutel.be.

15 DECEMBER 2011

Indiendatum voor aanvragen basissubsidie en werkingssubsidies 2012 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Jeugdverblijfcentra met minstens 40 slaapplekken ontvangen in november formulieren van de Afdeling Jeugd. Hiermee kan een basissubsidie en/of werkingssubsidie worden aangevraagd voor het jaar 2012. Je vindt de formulieren en de voorwaarden ook op onze website www.cjt.be/ondersteuning. De documenten verschillen naargelang het type waartoe het centrum behoort (type A en B vragen een basissubsidie aan, type C komt ook in aanmerking voor werkingssubsidies).

Wie vandaag nog geen erkenning heeft, maar volgend jaar toch van deze subsidies wil genieten, moet er dus voor zorgen dat tegen 15 december de erkenning door Toerisme Vlaanderen rond is. Anders is het onmogelijk om subsidies aan te vragen.

Opgelet: ook C-huizen die op 1 mei een personeelssubsidie hebben aangevraagd voor 2012, moeten de aanvraag voor basissubsidie en werkingssubsidie indienen. Anders vervalt ook de aanvraag voor personeelssubsidie.

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Bergstraat 16
9820 Merelbeke

www.cjt.be

Heel wat extra gegevens (voorwaarden, formulieren e.d.) vind je terug op onze website www.cjt.be.